

Kapyá atu ba Pol ható hi Pilipai Abô môn

Pol bôk hanaŋ Wapômbêŋ anêŋ Abô Mavi hadêŋ avômalô Pilipai (Ap 16:11-40). Ba intú ethak êv yani sa ek indum anêŋ ku enaŋ Wapômbêŋ anêŋ abô bêŋ embenŋ loŋ luvuluvu. Ma haveŋ yam ma Pol hamô koladôŋ anêŋ Lom. Ma avômalô êvhaviŋ anêŋ Pilipai elañô nena yani hamô koladôŋ ma êv yani sa hathak loŋbô. Ba intú Pol ható kapyá êntêk ek hanaŋ anêŋ lamavi bêŋ hadêŋ i. Lôk hanaŋ hathak lêk yani aisê lôk hanaŋ ek embatho iniŋ êvhaviŋ loŋ ek nimiŋ lôklokwaŋ. Yani hanaŋ haviŋ ek thêlô nesopa Yisu vaŋgwam lôk nebalonŋ auk doŋtom. Ma hanaŋ nena Timoti lo Eaploditus ma nê mavi luvi. Ma hanaŋ lôklokwaŋ ek thêlô neyabiŋ i esak kêdôŋwaga abôyaŋ.

Pilipai ma malak lôk athêŋ bêŋ ba hamô plovins Masedonia kapô.

Hato kapyá êntêk hadêŋ 61 AD la.

¹ *Pol lo Timoti, yai ma Yisu Kilisi anêŋ nê ku ba ato kapyá êntêk hadêŋ avômalô mathenŋ takatu ba êvhaviŋ Yisu Kilisi anêŋ Pilipai lôk nê takatu ba eyabiŋ i lôk nê takatu ba idum ku êv avômalô êvhaviŋ sa. ² Alalôaniŋ Kamik Wapômbêŋ lôk Anyô Bêŋ Yisu Kilisi iniŋ wapôm lôk labali êmô imbiŋ mólô.

---

* **1:1:** Ap 16:12-40

Pol hêv lamavi hadêḡ Wapômbêḡ

³ Wak nômbêḡ intu ma yalenḡhabi môlô ba yahanḡ yalenḡmavi hadêḡ Wapômbêḡ hathak môlô. ⁴⁻⁵ Sêbôk ba môlônim ôêvhaviḡ hadêḡ môḡ aleba lêk, ma môlô ovatho ya loḡ hathak ku yanḡ Abô Mavi bêḡ ba intu yalenḡmavi ba yahatenḡ mek hathak môlô wak nômbêḡ intu sapêḡ. ⁶ *Ma yahayala nena sêbôk ma Wapômbêḡ hadum anêḡ ku mavi ba hatak halôk môlô kapôlômim ma tem indum ku êḡ endeba êyô Yisu Kilisi anêḡ waklavôḡ ma tem injik ku êḡ anêḡ daḡ siḡ. ⁷ Yahamô koladôḡ mena yahamô yaiḡ ma yahêv Wapômbêḡ anêḡ Abô Mavi bulubiḡ lôk yahik Abô Mavi êḡ thô, ma môlô sapêḡ owa Wapômbêḡ anêḡ wapôm haviḡ ya. Ba intu môlô ma hatôm yenaḡ avômalô vuliḡ biḡ. Aêḡ ba yenaḡ auk atu ba yalenḡhabi hathak môlô ma thêthôḡ hatôm mek atu ba yahatenḡ ek môlô. ⁸ Ma Wapômbêḡ hayala nena Yisu Kilisi lahiki bêḡ anôḡ hathak môlô ma lêk yalenḡ hik ya hathak môlô bêḡ anôḡ aêḡ iyom.

⁹ Yahatenḡ mek aêntêk nena môlônim lemimhaviḡ indumbak ni ba ni ek noyala auk anôḡ ba nutitiḡ mavi lo kambom ¹⁰ *ek noyala loḡondê atu ba mavi anôḡ ek Kilisi anêḡ waklavôḡ ma tem nômô mabuḡ anôḡ ek miḡ êpôm môlônim kambom la ami. ¹¹ Yisu da tem indum ba thêthôḡ injik anôḡ êmô môlô kapôlômim siḡ ek avômalô nêgê ba nebam Wapômbêḡ anêḡ athêḡ lôkmanḡḡiḡ.

Pol anêḡ malaiḡ havatho Abô Mavi loḡ

---

* **1:6:** 1Ko 1:8   * **1:10:** 1Te 5:23

¹² Aiyañ thêlô, yalenhaviñ môlô noyala katô nena malaiñ takatu ba hapôm ya intu hadum ba Wapômbêñ anêñ Abô Mavi habitak bêñ hêk avômalô loñ êntêk malêvôn. ¹³ *Aêñ ba ñê vovak takatu ba eyabiñ anyô bêñ môñ anêñ unyak lôk avômalô takatu ba êmô loñ êntêk intu eyala nena etak ya halôk koladôn ek malê nena yahasopa Kilisi. ¹⁴ Ma Anyô Bêñ anêñ avômalô êvhaviñ bêñ anôn imiñ lôklokwañ ek enañ Wapômbêñ anêñ abô ma miñ êkô ami.

¹⁵ Avômalô doho lenjdan hathak ya ba enañ Kilisi anêñ abô ek nebam thêlôda ek nembak i vose ni lodôn lodôn. Ma donjom avômalô vi enañ Kilisi anêñ abô lôk lenjñmavi haviñ ya. ¹⁶ Thêlô eyala nena Wapômbêñ hatak ya ek yanêm anêñ Abô Mavi bulubiñ ba intu yahamô koladôn. Aêñ ba thêlô evatho yenañ ku loñ hathak lenjñhaviñ ya. ¹⁷ Ma avômalô ôdôn yañ enañ Yisu anêñ abô ma donjom ivuñ iniñ auk nembak avômalô vose ni lodôn lodôn hêk kapôlônñ. Yahamô koladôn ba intu thêlô eson nena tem nêñem malaiñ bêñ êndên ya. ¹⁸ Hatôm. Avômalô ivuñ iniñ auk ba enañ abô hathak Kilisi mena enañ abô avanôn, êñ ma nôm oyañ. Ku bêñ hamôn ma enañ abô hathak Kilisi. Ba intu yalenmavi anôn. Avanôn! Yalenmavi! ¹⁹ *Yahayala nena môlô oteñ mek ek ya ma Yisu Kilisi anêñ Lovak Matherñ tem nêm ya sa, aêñ ba tem injik ya thô lôk yanja bulubiñ. ²⁰ Yahamô lôkmala mena yahama ma ya vovañ ba yahêvhaviñ nena tem yamiñ êtôm anyô ñê ek avômalô nêgê ya lôk nêmbô Kilisi êtôm sêbôk atu ba yahadum

---

* **1:13:** Ap 28:30   * **1:19:** 2Ko 1:11

aleba lêk. ²¹ *Yahamô lôkmala, êḡ ma yahamô haviḡ Yisu. Ma yahama, êḡ ma tem yamô mavi aêḡ iyom. ²² Yahamô lôkmala, êḡ ma tem yandav ku êḡ anêḡ anôḡ la. Ba intu yasopa loḡôndê yaḡ sê? Injo. ²³ *Aêḡ ba auk ju êḡ havôv ya. Yahamô haviḡ Kilisi, êḡ ma mavi anôḡ hamôḡ ek nômkama sapêḡ ba intu yahapôviḡ ek yana. ²⁴ Ma doḡtom yahamô lôkmala, êḡ ma mavi anôḡ ek môlô. ²⁵ Aêḡ ba yahayala katô nena tem yamô imbiḡ môlô ma miḡ yana ami ek môlô nundumbak ba lemimmavi esak unim ôêvhaviḡ ²⁶ ek môlô nômbôam esak Yisu Kilisi ek malê nena yahamô haviḡ môlô hathak loḡbô.

²⁷ *Yenaḡ auk bêḡ doḡtom iyom nena môlô nômô batôḡ oyaḡ êtôm ḡê esopa Yisu Kilisi anêḡ Abô Mavi. Aêḡ ba yahathôk mena yahamô daim ek môlô ma tem yandaḡô nena môlô umiḡ lôklokwaḡ hathak kapôlômim doḡtom lôk uik vovak hathak dahôlômim doḡtom iyom ek nobatho Wapômbêḡ anêḡ Abô Mavi loḡ ek avômalô nêḡnêḡmimbiḡ ²⁸ lôk miḡ oka hathak ḡê takatu ba êpôlik ek môlô ami. Êḡ ma hik thô nena Wapômbêḡ tem nêḡm môlô bulubiḡ ma imbuliḡ ḡê takêḡ. ²⁹ *Wapômbêḡ hêv anêḡ wapôm hadêḡ môlô ba ôêvhaviḡ. Ma hêv wapôm noja vovaḡ esak Kilisi aêḡ iyom. Ba intu malaiḡ takêḡ lêk hapôm môlô. ³⁰ Ma yada yahik vovak hathak malaiḡ aêḡ iyom hatôm atu ba môlô ôyê lo olaḡô.

---

* **1:21:** Gal 2:20   * **1:23:** 2Ko 5:8   * **1:27:** Ep 4:1; 1Te 2:12

* **1:29:** Ap 16:19-40

2

Avômalô êvhaviņ netauviņ i

¹ Aêņ ba nodanô. Kilisi havatho môle nim kapôle mim lon lók lahaviņ môle ba hêv thêvô hadêņ môle. Ma môle omô haviņ Lovak Mathen ma Wapômbêņ hêv kapô lók lahiki hathak môle. ² Ba intu môle sapêņ noja auk doņtom iyom lók lemimimbiņ am ma nômô kapôle mim doņtom ek nundum ku doņtom iyom ek yalenmavi êmbôle yakapôle lõņ siņ. ³ *Ma môle tomtom notauviņ am ba ôņgô anyô vi nena bêņ ek môle. Ma miņ nundum palon ba nobam amda ami. ⁴ *Ma miņ lemimimbi môle da iyom ami. Mi. Lemimimbiņ avômalô vi imbiņ.

Yisu Kilisi hatauviņ i ma Wapômbêņ hêv yani liņ

⁵ Ma môle nobalon auk doņtom atu ba Yisu Kilisi havalon aêntêk.

⁶⁻⁷ *Yanida ma Wapômbêņ

ma doņtom yani hatauviņ i aleba yaona lók ba hatôm ôpatu ba hamô alan vibin

ma habitak hatôm anyô pik.

Ma miņ lahabi lôklokwan ek embalon anêņ lon atu ba êtôm Wapômbêņ ami.

⁸ *Avômalô êyê yani hatôm anyô anôn,

ma hatauviņ i

ba hasopa Wapômbêņ anêņ abô aleba hama hathak a hatôm anyô kambom anôn.

---

* **2:3:** Gal 5:26   * **2:4:** 1Ko 10:24   * **2:6-7:** Jon 1:1-2,14; 17:5;
2Ko 8:9   * **2:8:** Hib 5:8; 12:2

- 9 *Ba intu Wapômbêḡ hadô yani hamô vuliḡ anôḡ
 ek nômkama sapêḡ
 lôk hêv athêḡ te atu ba hamôḡ ek athêḡ lôkthô
 hadêḡ yani
- 10 *ek avômalô takatu ba êmô leḡ lo pik ma pik
 kapô lôkthô
 tem nedaḡô anêḡ athêḡ ma nedek veḡiḡdôḡ
 lêlô êndêḡ yani.
- 11 *Ma thêlô sapêḡ tem nenaḡ ende veḡiḡbôlêk
 nena, “Yisu Kilisi ma Anyô Bêḡ”
 ba lôkmaḡiḡ ni êndêḡ Kamik Wapômbêḡ.

Namô êtôm pik anêḡ deda

12-13 Aêḡ ba yenaḡ aiyaḡ lôkma anôḡ thêlô, môlô
 nôkô ba nodowaliḡ ba nundum ku ek môlônim
 bulubiḡ ni êyô anêḡ daḡ. Wapômbêḡ da hik môlô
 kapôlômim liḡ ba hêv lôklokwaḡ hadêḡ môlô ek
 nundum ku takatu ba yani lahaḡiḡ. Sêbôk ba
 yahamô haḡiḡ môlô ma môlô osopa yenaḡ abô.
 Ma lêk yahatak môlô ma nosopa yenaḡ abô takêḡ
 dedaḡ mavi aêḡ iyom.

14 Ma nôḡ takatu ba môlô udum ma miḡ
 kapôlômim diḡdiḡ lôk nôkôkam esak ami 15 *ek
 numbitak mabuḡ lôk anyôla miḡ hatôm enaḡ môlô
 bêḡ ami. Ma tem môlô nôḡ êtôm Wapômbêḡ anêḡ
 nali mavi êmô avômalô lokbaḡ takatu ba idum
 kambom lomalama malêvôḡ êtôm vuliḡ hêv deda
 hadêḡ leḡ. 16 *Ma môlô nobaloḡ abô lôkmala loḡ ek
 waklavôḡ Kilisi hale halêm hathak loḡbô ma tem
 yambôya esak môlô ek injik thô nena lêk yenaḡ ku

* 2:9: Ap 2:33; Ep 1:20-21; Hib 1:3-4

* 2:10: Lom 14:11

* 2:11: Lom 10:9 * 2:15: Dan 12:3

* 2:16: Plp 1:10; 1Te

2:19

hik anôḡ ma miḡ yahalaḡviḡ oyaḡ ami. ¹⁷ Môlô ma avômalô ôêvhaviḡ ba ôêv môlôda hatôm da hadêḡ Wapômbêḡ. Betha ik ya vônô ma tem yambitak êtôm waiḡ atu ba eḡgasô halôk da. Êḡ ma tem yambôya ba yalenḡmavi imbiḡ môlô sapêḡ. ¹⁸ *Ma môlô aêḡ iyom tem nôbôam ba lemimmavi imbiḡ ya.

Timoti lo Epaploditus

¹⁹ Anyô Bêḡ Yisu anêḡ lahaviḡ, êḡ ma tem yanêm Timoti ba êsôk ek môlô kethêḡ. Ma halehalêm ma tem enaḡ êndêḡ ya esak môlô ek nêm thêvô êndêḡ ya. ²⁰ Anyô late miḡ hamô haviḡ ya ba anêḡ auk hatôm Timoti ami ma Timoti iyom. Yani lahiki hathak môlô ba hadum ku lomaloma ek eyabiḡ môlô mavi anôḡ. ²¹ *Ma doḡtom avômalô vi ethak leḡḡhiki hathak iniḡ leḡḡhaviḡ ma miḡ leḡḡhabi hathak Yisu Kilisi anêḡ lahaviḡ ami. ²² Ma môlôda oyala nena Timoti bôk hik yanida thô ba hêv ya sa hathak ku hanaḡ Abô Mavi bêḡ hatôm amena hathak hêv lambô sa. ²³ Aêḡ ba yahêv yamaleḡ ek yaḡgê nena malê intu tem êpôm ya vêm ka yanêm yani ba êsôk kethêḡ ek ênjê môlô. ²⁴ Ma doḡtom yahêvhaviḡ nena yada tem yasôk kethêḡ ek yaḡgê môlô imbiḡ.

²⁵⁻²⁶ *Môlô bôk ôêv Epaploditus halêm hadêḡ ya ek nêm ya sa. Yani hatôm yenaḡ aiyaḡ atu ba yai adum ku vovak haviḡ i. Ma doḡtom yani lamalaiḡ lôk lahiki hathak môlô ek malê nena môlô bôk olaḡô abô hathak yani hapôm lijiḡ. Ba intu tem yanêm ôpêḡ imbiḡ ba êsôk ek môlô. ²⁷ Avanôḡ,

---

* **2:18:** Plp 3:1; 4:4   * **2:21:** 2Ti 4:10   * **2:25-26:** Plp 4:18

yani bôk hapôm lijiŋ ba hadum ek ema, ma donjom Wapômbêŋ hêv la ek yani. Ma miŋ hêv la ek yani iyom ami. Mi. Hêv la ek ya haviŋ ek malê nena hadô malaiŋ bêŋ anôŋ êpôm ya. ²⁸ Aêŋ ba yahapôviŋ ek yanêm yani ba êsôk ek môlô ôŋgô yani esak loŋbô ek lemimmavi ma tem yakapôlôŋ êndôk biŋ. ²⁹⁻³⁰ Ba intu noja yani thô esak Anyô Bêŋ anêŋ athêŋ lôk lemimmavi anôŋ. Yani habobo ema esak Kilisi anêŋ ku ma miŋ havalonŋ anêŋ lôkmala loŋ ami ek hêv ya sa ek malê nena môlô ômô loŋ buyaŋ ba miŋ hatôm ami. Aêŋ ba nônêm athêŋ bêŋ êndêŋ nê takatu ba êtôm yani.

3

Yisu ma thêthôn anêŋ ôdônŋ

¹ Aiaŋ thêlô, yenaŋ abô lêk habobo êyô anêŋ daŋ. Ma alalô ma Anyô Bêŋ anêŋ avômalô ba intu yahananŋ nena lemimmavi. Yahato abô takêŋ hadêŋ môlô hathak loŋbô ma miŋ yakapôlôŋ ha-giap ami ek yanêm môlô sa.

² Môlô noyabiŋ am ek nê takatu ba idum kambom hatôm avuŋ yatap ba engothe anyô leŋviŋkupik mayaliv ek nimbitak êtôm Wapômbêŋ anêŋ nali. ³ *Alalô ma nê takatu ba Wapômbêŋ anêŋ Lovak Matheŋ hêv lôklokwaŋ ek nanêm yeŋ. Alalô ma nê takatu ba abôi hathak Yisu Kilisi iyom ma miŋ aêvhaviŋ leŋviŋkupik iniŋ nômkama ami. Ba intu alalô ma hatôm nê takatu ba bôk angothe kupik anôŋ.

⁴ *Odanô, yahamônŋ ek nê takatu ba êbôi hathak nômkama leŋviŋkupik. Ba intu nômkama leŋviŋkupik

* **3:3:** Lom 2:29   * **3:4:** 2Ko 11:21

hatôm nêḡm alalô sa, êḡ ma tem yada yamô mavi anôḡ. ⁵ *Wak bahenḡvi ba lahavulô ma enḡothe yenaḡ kupik. Ya ma anyô Islael ba yahabitak anêḡ Benjamin anêḡ lukmuk. Yahananḡ abô Hiblu palapa hatôm wakatik lo wakamik. Ya ma Palisi te ba yahasopa Palisi iniḡ abô majanḡ mavi anôḡ. ⁶ *Ma ya vovaḡ ek yasopa Wapômbêḡ aleba yahabuliḡ yanida anêḡ avômalô êvhaviḡ bêḡ anôḡ. Ma ya anyô thêthôḡ anôḡ ba miḡ yahabuliḡ balabuḡ la ami.

⁷ *Ma donḡtom yahayê nôḡm mavi takêḡ nena nôḡm oyaḡ ek yahasopa Kilisi. ⁸ Avanôḡ! Yahayê nôḡmkama mavimavi takatu ba hamô pik nena nôḡm oyaḡ haviḡ. Nôḡm mavi anêḡ dôêḡ ma yambitak yenaḡ Anyô Bêḡ Yisu Kilisi anêḡ anyô. Ba intu yahavôliḡ yadômiḡ hadêḡ nôḡmkama pik mavi takêḡ ba yahayê hatôm siḡusik ek yanja Yisu Kilisi ⁹ *ba yamô imbiḡ yani. Yahêvhaviḡ Kilisi iyom ba intu Wapômbêḡ hadum ba yahabitak anyô thêthôḡ. Ma miḡ yada yenaḡ ku yahasopa balabuḡ ba yahabitak anyô thêthôḡ ami. ¹⁰ *Yalenḡhaviḡ yayala Kilisi avanôḡ lôk Wapômbêḡ anêḡ lôklokwanḡ atu ba hadum ba Yisu haviyô hathak loḡbô. Ma yalenḡhaviḡ yanja anêḡ malaiḡ lomaloma ek yama imbiḡ yani ¹¹ ek yapôm loḡondê atu ba tem yambiyô esak loḡbô êḡjêk ḡama.

Nadanḡviḡ lôklokwanḡ

¹² *Miḡ nosoḡ nena lêk yahayala Kilisi katô anôḡ ba yenaḡ ku lêk hayô anêḡ danḡ ami. Mi. Kilisi

* **3:5:** Luk 1:59; Ap 23:6; 2Ko 11:22

Mat 13:44-46 * **3:9:** Lom 3:21-22

* **3:12:** 1Ti 6:12,19

* **3:6:** Ap 8:3 * **3:7:**

* **3:10:** Lom 6:3-5; 8:17

bôk havalonj ya lonj ba yahalanjvinj ek yambalonj nômkama takatu ba Kilisi havalonj lonj ek nêmkama êndênj ya. ¹³ Aiyanj thêlô, miñ yahavalonj nômkama ênj ami denanj. Aênj ba yahapôvinj ba yahathônj nômkama bô paliñ ma yahato yabaheñ ek yanja nômkama takatu ba hamô unjlov. ¹⁴ *Yahalanjvinj lôklokwanj ek yayô unjlov ek yanja vuli atu ba Wapômbênj tem endam ya ek yamô imbiñ yani êmô malak leñ wak nômbênj intu sapênj ek malê nena yahêvhavinj Yisu Kilisi.

¹⁵ *Aênj ba alalô vi ma nê talañ ba nabalonj auk ênj lonj. Ma donjom mômô doho owa auk yanja, ênj ma tem Wapômbênj injik auk thêthônj thô êndênj mômô.

¹⁶ Aênj ba alalô nasopa auk takatu ba bôk avalonj yôv. Ênj ma nômbênj.

¹⁷ *Aiyanj thêlô, mômô kapôlômim donjom ba nosopa yavenjgwan. Ma avômalo vi atu ba esopa yêlô venjgwan, nutitij nê takênj iniñ bôk lo lonj ba nosopa. ¹⁸ Bôk yahanañ lôbôlônj ma lêk yahanañ hathak lonjbô lôk yamalenj thok nena avômalo bêñ anônj lêk ik vovak hathak Kilisi anênj a. ¹⁹ *Thêlônij Anyô Bêñ ma thethanjak. Thêlô ethak idum kambom lomalomak takatu ba hêv mama, ma donjom êbôi hathak. Ma thêlô ethak lenjñhabi nômkama pik iyom. Ku takênj anênj anônj tem imbulij i. ²⁰ *Ma donjom alalôanij malak ôdônj ma hamô malak leñ ba intu alalô ayabinj ek Anyô Bêñ Yisu Kilisi endelêm ek nêmkama alalô bulubij. ²¹ *Ôpênj tem enja anênj lôklokwanj ek injik alalôanij kupik pu-

---

* **3:14:** 1Ko 9:24   * **3:15:** 1Ko 2:6   * **3:17:** 1Ko 4:16   * **3:19:** Lom 16:18   * **3:20:** Ep 2:6,19   * **3:21:** 1Ko 15:28,42-53

lusikna liliŋ ba nambitak êtôm yanida anêŋ kupik lôkmaŋgiŋ. Hathak lôklokwaŋ êŋ ma yani tem êndô nômkama sapêŋ êmô yani vibinŋ.

4

¹* Aêŋ ba yenaŋ aiyaŋ lôkma anôŋ, nosopa yenaŋ abô takêŋ ba numinŋ lôklokwaŋ esak Anyô Bêŋ anêŋ athêŋ. Môlô ma hatôm yenaŋ kulunŋ kêkêlô atu ba yahawa hatôm ku anêŋ vuli. Ba yahêk lêlê ek yangê môlô yenaŋ avômalô takatu ba yalenmavi hathak.

Pol hik loŋôndê auk mavi thô

² Yuodia lo Sintike, mamu ma avi ôêvhavinŋ Anyô Bêŋ. Ba intu yahananŋ hik mamu liŋ nena notak auk ôkôkam ma nobalonŋ kapôlômim donjom iyom.

³* Aêŋ ba yenaŋ aiyaŋ atu ba huminŋ lôklokwaŋ hathak ku êntêk êŋ havinŋ ya, yahananŋ hadêŋ o nena nê m avi ju êntêk êŋ sa. Thai ethak idum ku lôklokwaŋ havinŋ ya ek enaŋ Abô Mavi havinŋ Klemen lôk yenaŋ nê ku vi atu ba yêlô adum ku havinŋ i. Nê takêŋ ininŋ athêŋ hêk kapya lôkmala.

⁴ Môlô ma Anyô Bêŋ anêŋ avômalô ba lemimmavi wak nômbêŋ intu sapêŋ. Aêŋ ba yanaŋ esak loŋbô nena lemimmavi. ⁵* Yalenhavinŋ avômalô lôkthô nêgê môlô nena avômalô ômô malinjaô. Anyô Bêŋ anêŋ endelêm lêk habobo. ⁶* Ma wak nômbêŋ intu notenŋ mek ba nonanŋ lemimmavi êndêŋ Wapômbêŋ lôk nonanŋ injik yani liŋ esak môlônim lemimhavinŋ. Ma miŋ kapôlômim daluk

---

* **4:1:** 1Te 2:19-20   * **4:3:** Luk 10:20   * **4:5:** Hib 10:25; Jem 5:8-9   * **4:6:** Mat 6:25-34; Kol 4:2

ami. ⁷ *Môlô ma avômalô ôêvhabiņ Yisu Kilisi ba intu Wapômbêņ anêņ labali atu ba hayô siņ ba halelope tem eyabiņ môlônim auk lôk kapôlômim.

⁸ Aiyaņ thêlô, yenaņ abô lêk habobo anêņ daņ. Aêņ ba nobaloņ kobom takêntêk êņ loņ. Kobom avanôņ lôk nômô batôņ oyaņ ma nômô thêthôņ lôk nômô mabuņ lôk bôk lo loņ nundum avômalô kapôlôņiņ mavi esak lôk malemimk-ilik esak nosopa auk mavi. Kobom takêntêk intu hadum ba avômalô sapêņ êyê nena mavi ba leņiņmavi anôņ. ⁹ *Nôm takatu ba yahik thô lôk yahanaņ ba môlô olaņô lôk ôyê yahadum intu nosopa. Ma Wapômbêņ anyô yôhôk anêņ ôdôņ da tem êmô imbiņ môlô.

Pol hêv lamavi hadêņ avômalô Pilipai

¹⁰ Yalenmavi anôņ hathak Anyô Bêņ. Lêk ma môlôda uik unim auk liņ ba ôêv ya sa. Yahayala nena sêbôk ma môlô lemimhabi ya, ma doņtom loņôndê atu ba nônêm ya sa ma mi. ¹¹ Malêla takatu ba hapôm ya, êņ ma yalenmavi iyom. Auk êņ intu yahayala ba miņ nosoņ nena ya nômkama mi ba intu yahanaņ abô êntêk ami. ¹² Ya anyô lôkmaņgiņ mena ya anyô thavuthiņ, yalenviyak mena yahama kisi, ya anyô nômkama bêņ mena ya anyô nômkama mi, auk takêņ bôk hapôm ya lôbôlôņ ba yahayala katô anôņ ba intu miņ nômbêņ ami. ¹³ *Kilisi anêņ lôklokwaņ iyom intu havaloņ ya loņ ba hêv malaiņ takêntêk vé hêk ya.

¹⁴ Ma doņtom malaiņ takatu ba hapôm ya ma môlô lêk udum kobom mavi ba lemimhikam

* **4:7:** Ais 26:3; Jon 14:27; Kol 3:15   * **4:9:** Lom 16:20   * **4:13:** 2Ko 12:10

hathak ya ba ôêv ya sa. ¹⁵ *Yalenhabî mông anông sêbôk atu ba yahanang Abô Mavi bêng hadêng mólô avômalô Pilipai. Vêm ma yahatak mólônîm plovins Masedonia ba yaha ma mólô Pilipai iyom ôêv da ek hêv ya sa ma nê êvhavîng ôdông yan min idum aêng ami. Mólôda intu oyala ku êng. ¹⁶ Ma yahamô Tesalonaika ma mólô ôêv ya sa vêm ma mólô ôêv ya sa hathak lonbô. ¹⁷ Ma donjom min yamalenkilik hathak mólônîm da lomalama ami. Mi. Yamalenkilik hathak ku atu ba halumbak ba hadum Wapômbêng lamavi anông hadêng mólô. ¹⁸ Mólônîm da takatu ba Epaplotitus hêv hadêng ya ma lêk hayô abólêk sin ba halelope ba intu min lemimmalaiñ ami. Da takêng ma hatôm da ôv mavi ba Wapômbêng hawa lôk lamavi. ¹⁹ Ma yenang Wapômbêng tem eyabîng mólô esak anêng lôkmanging atu ba hamô Yisu Kilisi kapô. ²⁰ Aêng ba nanêm alalôaniñ Kamik Wapômbêng anêng athêng lôkmanging esak lenj êtôm wak nômbêng intu sapêng. Avanông.

Pol hanang waklêvông hadêng avômalô Pilipai

²¹ Nônêm yalenmavi êndêng avômalô mathen lôkthô esak Yisu Kilisi anêng athêng. Ma nê êvhavîng takatu ba êmô havîng ya êv iniñ lenjîmavi hadêng mólô havîng. ²² Avômalô mathen lôkthô êv iniñ lenjîmavi hadêng mólô. Ma nê takatu ba idum ku hamô Sisa anêng unyak êpôvîng ek nênêm lenjîmavi êndêng mólô imbiñ.

²³ Anyô Bêng Yisu Kilisi anêng wapôm eyabîng mólô dahôlômim.

---

* 4:15: 2Ko 11:9

Wapômbêŋ Anêŋ Abô Mathen
The New Testament in the Malei-Hote Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Maei-Hote long Niugini
copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc. and The Malê people

Language: Hotê-Malê (Malei-Hote)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: The Malê people

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Apr 2023 from source files dated 9 Oct 2020

c8e90bc3-6cab-57b1-9a48-04f5f30fe59a